

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Tomáše Rychlého a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobkyně: **CHEMPAL, spol. s r. o.**, se sídlem Hluchov 141, zastoupená Mgr. Ivo Šotkem, advokátem se sídlem Ostružnická 325/6, Olomouc, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 1292/25, Praha 5, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 26. 9. 2023, č. j. 31 Ad 12/2021 - 58,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

[1] Žalovaná rozhodnutím ze dne 10. 6. 2021, č. j. 48000/011698/21/020/MA, zamítla odvolání žalobkyně a potvrdila rozhodnutí Okresní správy sociálního zabezpečení Prostějov (dále jen „*prvostupňový orgán*“) ze dne 14. 4. 2021, č. j. 48009/037483/21/220/Kos. Posledně uvedeným rozhodnutím byl potvrzen výkaz nedoplatků ze dne 1. 12. 2020 na částku 78 855 Kč vydaný prvostupňovým orgánem.

[2] Z prvostupňového rozhodnutí vyplývá, že žalobkyni jako plátcí pojistného (zaměstnavateli) byla výkazem nedoplatků uložena povinnost uhradit částku dlužného

pojistného a penále v celkové výši 78 855 Kč, neboť nesplnila podmínky pro prominutí povinnosti hradit pojistné ve smyslu § 2 odst. 1 písm. d) zákona č. 300/2020 Sb., o prominutí pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti placeného některými zaměstnavateli jako poplatníky v souvislosti s mimořádnými opatřeními při epidemii v roce 2020 a o změně zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění (dále jen „*zákon o prominutí pojistného*“). Prvostupňový orgán konstatoval, že žalobkyní realizovaná platba pojistného v částce 9 037 Kč za měsíc červenec roku 2020 byla na účet prvostupňového orgánu připsána až po lhůtě jeho splatnosti, tj. dne 24. 8. 2020, ačkoli posledním dnem lhůty pro platbu pojistného za tento měsíc byl čtvrtek 20. 8. 2020. Ve vztahu k pojistnému za měsíc srpen neuznal správní orgán platbu připsanou na účet prvostupňového orgánu dne 22. 9. 2020, neboť poslední den splatnosti pojistného připadl na pondělí 21. 9. 2020. Žalobkyně tak nesplnila podmínku včasné úhrady pojistného dle § 2 odst. 1 písm. d) zákona o prominutí pojistného, tudíž jí nárok na prominutí pojistného nevznikl.

[3] Žalobkyně podala proti rozhodnutí žalované žalobu, kterou Krajský soud v Brně (dále jen „*krajský soud*“) zamítl jako nedůvodnou rozsudkem ze dne 26. 9. 2023, č. j. 31 Ad 12/2021 - 58.

[4] Krajský soud se ztotožnil se závěry správních orgánů ohledně posouzení prodlení žalobkyně s úhradou pojistného i s tím, že nesplnila podmínky pro vznik nároku na prominutí pojistného za měsíce červenec a srpen roku 2020. Nepřisvědčil naopak námitkám žalobkyně, že příslušné právní předpisy neukládají povinnost zaměstnavatelům, aby platbu pojistného doručili na účet okresní správy sociálního zabezpečení v den splatnosti pojistného za příslušný kalendářní měsíc.

[5] Stejně tak krajský soud neshledal důvodnou námitku žalobkyně, že právní úprava placení pojistného dle § 19 zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti (dále jen „*zákon o pojistném*“), je protiústavní. K tomu uvedl, že právní úprava placení pojistného není vůči žalobkyni diskriminační, neboť dopadá shodně na všechny plátce pojistného, kteří využívají bezhotovostní platby. Dodal, že je pouze na plátcích, aby si upravili nastavení svých plateb tak, aby splnili podmínky citovaného ustanovení s tím, že lhůty pro provedení platebních transakcí jsou jednoznačně stanoveny zákonem č. 370/2017 Sb., o platebním styku (dále jen „*zákon o platebním styku*“), tj. aby zaplatili pojistné tak, aby platba byla připsána na účet žalovaného nejpozději v den splatnosti.

[6] Krajský soud také uvedl, že den, kdy je připsána platba na účet oprávněného subjektu, se za den platby považuje napříč veřejným i soukromým právem. Z oblasti veřejného práva odkázal na § 166 odst. 1 písm. a) daňového řádu, dle kterého se za den platby považuje u platby, která byla prováděna poskytovatelem platebních služeb nebo provozovatelem poštovních služeb, den, kdy byla připsána na účet správce daně. V případě soukromého práva závěr, že ke splnění peněžité povinnosti dochází okamžikem připsání částky na účet peněžního ústavu věřitele, resp. dluh zanikne okamžikem, kdy je částka v dispozici věřitele, je dlouhodobě potvrzován konstantní judikaturou Nejvyššího soudu.

pokračování

[7] Proti rozsudku krajského soudu podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížnost, jejíž důvody podřazuje pod § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

[8] Úvodem rekapitulace kasačních námitek Nejvyšší správní soud předesílá, že kasační stížnost je jen obtížně srozumitelná, její značnou část tvoří pasáže, v nichž stěžovatelka neuvádí konkrétní výtky vůči závěrům krajského soudu. Vlastní úvahy v kasační stížnosti formulovala nejasně, což Nejvyššímu správnímu soudu značně ztěžuje porozumění stěžovatelčině argumentaci. Z tohoto důvodu tedy Nejvyšší správní soud stěžovatelčiny námitky vyložil v těch pasážích, z nichž lze dovodit určitý smysl a pouze ty rekapituluje níže.

[9] Stěžovatelka tvrdí, že správní orgány pochybily, jestliže nezohlednily její platbu ve výši 1 950 Kč ze dne 16. 7. 2020 při posouzení podmínek pro prominutí pojistného, ačkoli tato částka byla připsána na účet prvostupňového orgánu před splatností pojistného za měsíc červenec 2020. Tím byla stěžovatelka poškozena na svých právech, neboť žádná právní úprava nezakazuje platit předem. Správní orgány ani krajský soud se nezabývaly tím, „kde se ztratila tato zaplacená částka“, která nebyla započtena a mohla mít vliv na posouzení včasnosti úhrady plateb. Krajský soud o této skutečnosti věděl, neboť vyplývala ze spisu a stěžovatelka na ni během řízení opakovaně upozorňovala. Stěžovatelka namítá, že nezapočtení této platby vyvolalo „posun“ i v následujících platbách a je důvodem vzniku posuzovaného správní řízení.

[10] Krajskému soudu stěžovatelka také vytýká, že jí procesně neumožnil projednat výše uvedenou skutečnost v rámci dokazování a bylo jí znemožněno se dozvědět od žalované „na co byla užita platba ze dne 16. 7. 2020“, která nebyla uznána pro účely prominutí penále. Je toho názoru, že „nelze odepřít soudní ochranu pouze z toho důvodu, že žalovaná byla přesvědčena o souladu svého postupu se zákonem“. Stěžovatelka také tvrdí, že krajský soud neumožnil dokazování výsledkem obou stran sporu, „aby mohla žalovaná nezákonnost svého postupu vysvětlit“. Dle ní krajský soud nemohl vycházet toliko z obsahu správního spisu, důkazů provedených při soudním jednání a vysvětlení, které v řízení poskytla žalovaná.

[11] Co se týče platby za srpen 2020, jež měla být připsána na účet příslušné správy sociálního zabezpečení den po splatnosti, stěžovatelka uvádí, že před krajským soudem doložila, že platby z jejího účtu včasně odešly, ale problém vznikl na straně poskytovatele peněžních služeb příjemce. Upozorňuje také na to, že v řízení před krajským soudem namítala, že právní úprava placení pojistného v zákoně o pojistném je diskriminační, neboť plátce pojistného nemůže ovlivnit, kdy banka provede tuto transakci, a přesto je mu pozdní zaúčtování peněžního převodu kladeno k tíži.

[12] Stěžovatelka nakonec tvrdí, že odůvodnění napadeného rozsudku je nedostatečné, neboť krajský soud „vůbec nezkoumal platby stěžovatelky vůči žalované“, jak stěžovatelka požadovala.

[13] Žalovaná se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožňuje s napadeným rozsudkem, odkazuje na odůvodnění svého rozhodnutí a rovněž na své vyjádření k žalobě. Navrhuje zamítnutí kasační stížnosti.

[14] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatelka je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupena advokátem. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Ve věci přitom rozhodl bez jednání za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 2, věty první s. ř. s.

[15] Kasační stížnost není důvodná.

[16] Nejvyšší správní soud nejprve přistoupil k posouzení námitky nepřezkoumatelnosti rozsudku krajského soudu. Případnou nepřezkoumatelností rozsudku je totiž povinen se podle § 109 odst. 4 s. ř. s. zabývat z úřední povinnosti, a to i bez námitek stěžovatelky. Vlastní přezkum rozsudku je pak možný pouze za předpokladu, že splňuje kritéria přezkoumatelnosti, tedy že je srozumitelný a vychází z důvodů, z nichž je zřejmé, proč krajský soud rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku jeho rozhodnutí, a jak rozhodl o důkazních návrzích účastníků řízení (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 4. 2008, č. j. 9 Azs 15/2008 - 108; všechna judikatura tohoto soudu je dostupná na www.nssoud.cz).

[17] Stěžovatelka v kasační stížnosti namítá, že odůvodnění napadeného rozsudku je nedostatečné, neboť krajský soud „*vůbec nezkoumal platby stěžovatelky vůči žalované, jak požadovala*“, a dále nezdůvodnil, jak byla započtena její platba ze dne 16. 7. 2020, ačkoli tato okolnost mohla mít vliv na posouzení včasnosti úhrady plateb pojistného za červenec roku 2020. Ačkoli to stěžovatelka výslovně neuvádí, jedná se o námitky nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku. Nejvyšší správní soud jim ovšem nepřisvědčil.

[18] Krajský soud v rozsudku řádně a srozumitelně vyložil důvody svého rozhodnutí, vypořádal se se všemi podstatnými žalobními námitkami a jeho závěry jsou podpořeny srozumitelnou a logickou argumentací. Krajský soud na straně 3 napadeného rozsudku shrnul jednotlivé platby provedené stěžovatelkou vůči žalované. V odstavci 12 napadeného rozsudku pak uvedl, že platba ze dne 16. 7. 2020 nebyla ve vztahu k pojistnému za měsíc červenec 2020 uznána z důvodu její předčasnosti. Jelikož stěžovatelka v soudním řízení neuplatnila námitku, která by směřovala proti tomu, proč tato platba nebyla zohledněna ve vztahu k pojistnému za měsíc červenec, nebylo třeba, aby krajský soud blíže vysvětlil důvod předčasnosti platby a ve vztahu k jakému měsíci byla platba započtena.

[19] Kasační důvod ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. spočívající v nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku tedy není dán.

[20] Podstata sporu spočívá v tom, zda stěžovatelka splnila podmínku dle § 2 odst. 1 písm. d) zákona o prominutí pojistného, tedy zda odvedla pojistné, které jsou povinni platit její zaměstnanci, ve stanovené lhůtě a ve výši uvedené na přehledu podle § 9 zákona

pokračování

o pojistném. Právě bezvadná platební disciplína je jedním ze zákonných předpokladů pro to, aby stěžovatelce mohlo být prominuto pojistné za měsíce červenec a srpen 2020.

[21] Zákon o prominutí pojistného umožňoval některým zaměstnavatelům splňujícím zákonná kritéria uplatnit nárok na prominutí pojistného, které byli povinni platit jako poplatníci, za měsíce červen, červenec a srpen 2020. Okruh adresátů, na něž se nárok na prominutí pojistného vztahoval, je vymezen v § 2 odst. 1 tohoto zákona.

[22] Podle § 19 odst. 2 písm. a) zákona o pojistném *za den platby pojistného se považuje v případě placení na účet příslušné okresní správy sociálního zabezpečení vedený u poskytovatele platebních služeb den, kdy dojde k připsání pojistného na účet poskytovatele platebních služeb příslušné okresní správy sociálního zabezpečení.*

[23] Dle § 9 odst. 1 zákona o pojistném *zaměstnavatel odvádí pojistné za jednotlivé kalendářní měsíce. Pojistné za kalendářní měsíc je splatné od prvního do dvacátého dne následujícího kalendářního měsíce. Pojistné se odvádí na účet příslušné okresní správy sociálního zabezpečení.*

[24] Podle § 23 odst. 1, 2, 3 zákona o pojistném *lhůta určená podle dní počíná dnem, který následuje po události, jež je rozhodující pro její počátek. Poslední den lhůty určené podle týdnů, měsíců nebo let připadá na den, který se pojmenováním nebo číslem shoduje se dnem, na který připadá událost, od níž lhůta počíná. Není-li takový den v měsíci, připadne poslední den lhůty na poslední den v měsíci. Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den.*

[25] Stěžovatelka v kasační stížnosti uplatňuje námitky, které se týkají platby pojistného ze dne 16. 7. 2020, jež měla být dle jejího názoru započtena na pojistné za červenec 2020, které však bylo ze zákona splatné až od 1. 8. 2020.

[26] Krajskému soudu stěžovatelka vytýká, že v napadeném rozsudku opomenul, „*kde se ztratila tato zaplacená částka*“, která nebyla do pojistného za měsíc červenec 2020 započtena a mohla mít vliv na posouzení včasnosti úhrady plateb. K tomu uvádí, že žádná právní úprava nezakazuje platit předem.

[27] Nejvyšší správní soud ověřil ze žaloby ve spise krajského soudu a rovněž ze zvukového záznamu z jednání ze dne 26. 9. 2023, že stěžovatelka argumentaci, dle níž měla být platba ze dne 16. 7. 2020 započtena do pojistného za červenec 2020, v řízení před krajským soudem neuplatnila. Její žalobní argumentace totiž byla založena na tom, že stěžovatelka byla povinna odvést pojistné za určitý kalendářní měsíc nejpozději do dvacátého dne následujícího měsíce a tato lhůta nemůže být vykládána tak, že do uvedeného data musí být částka připsána na účet příjemce (důležité dle ní bylo jen, kdy zadala příkaz k úhradě). Za shora popsanych okolností nelze krajskému soudu vytýkat, že z vlastní iniciativy nezkoumal okolnosti platby stěžovatelky ze dne 16. 7. 2020, ani nehodnotil, na jaký měsíc měla být započtena.

[28] Stejně tak není důvodná kasační námitka, dle níž krajský soud pochybil, pokud k prokázání včasnosti (resp. předčasnosti) platby ze dne 16. 7. 2020 neprováděl dokazování, a tím pádem stěžovatelce znemožnil se „dozvědět od žalované na co byla užita platba ze dne 16. 7. 2020“.

[29] Nejvyšší správní soud ze zvukového záznamu z jednání ze dne 26. 9. 2023 ověřil, že stěžovatelka při jednání dostala příležitost upřesnit svá žalobní tvrzení a předložit důkazy k prokázání svých tvrzení. Svého práva využila, žalobní tvrzení rozhojnila a předložila také krajskému soudu další listiny. Jak již bylo řečeno výše, námitky ohledně nesprávného postupu žalované při nezapočítání platby ze dne 16. 7. 2020 na měsíc červenec 2020 však neuplatnila.

[30] Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že řízení před správními soudy o žalobě podle § 65 s. ř. s. je ovládáno zásadou dispoziční. Je to tedy žalobce (stěžovatelka), kdo nese v řízení jak břemeno tvrzení, tak břemeno důkazní. Právě žalobce musí v řízení tvrdit a uvádět skutečnosti, které opodstatňují důvodnost podané žaloby. Aby byl žalobce v řízení úspěšný a přesvědčil soud o důvodnosti podané žaloby, musí svou aktivní činností přispět k tomu, aby soud měl dostatek „skutkového materiálu“ pro své rozhodnutí. Pokud žalobce nesplní svoji povinnost tvrzení a povinnost důkazní, nemůže výsledné soudní rozhodnutí vyznět v jeho prospěch, neshledá-li soud důvod ke zrušení správního rozhodnutí z moci úřední (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 11. 2003, č. j. 6 As 2/2003 - 66, či ze dne 9. 11. 2023, č. j. 3 As 288/2022 - 37).

[31] Lze tedy shrnout, že stěžovatelka byla v posuzované věci povinna tvrdit a prokázat, z jakých důvodů je rozhodnutí žalované nezákonné. Pokud krajský soud shledal, že stěžovatelka svá žalobní tvrzení neprokázala, nebylo jeho úlohou za stěžovatelku domýšlet její žalobní argumentaci ani vyhledávat důkazy namísto účastníků řízení (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 9. 2023, č. j. 2 As 278/2022 - 60).

[32] Stejně tak není pravdou, že krajský soud stěžovatelce odepřel soudní ochranu, pokud přisvědčil žalované, že její postup při posuzování včasnosti plateb byl v souladu se zákonem. Krajský soud shledal žalobu nedůvodnou proto, že nepřisvědčil žalobním argumentům stěžovatelky. Není pochybením, že se ztotožnil se závěry žalované, neboť zdůvodnil, proč tomu tak bylo (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2007, č. j. 8 Afs 75/2005 - 130, č. 1350/2007 Sb. NSS).

[33] Stěžovatelka rovněž krajskému soudu vytýká, že znemožnil dokazování výsledkem „*obou stran sporu*“.

[34] Nejvyšší správní soud k tomu předně uvádí, že stěžovatelka výsledkem účastníků řízení nenavrhl. I kdyby tomu tak bylo, tak z § 131 odst. 1 občanského soudního řádu, jenž se aplikuje podpůrně v soudním řízení správním (§ 64 s. ř. s.), plyne, že důkaz výsledkem účastníků může soud nařídit, jestliže dokazovanou skutečnost nelze prokázat jinak a jestliže s tím souhlasí účastník, který má být vyslechnut. K funkci výsledku účastníka řízení se Nejvyšší správní soud vyjádřil již například v rozsudku ze dne 6. 2. 2014, č. j. 6 As 147/2013 - 29, v němž uvedl, že „[v]ýsledek účastníka řízení není určen k tomu, aby při něm účastník uváděl svá tvrzení o rozhodujících skutečnostech, ani aby se touto formou

pokračování

vyjadřoval k jiným provedeným důkazům. K tomu slouží primárně podání, návrhy a jiné procesní úkony účastníka řízení.“

[35] Ačkoli se v citovaném rozsudku jednalo o výslech účastníka ve správním řízení, jsou jeho závěry aplikovatelné i na řízení soudní, neboť jde o stejný procesní institut, jehož podstata musí být ve všech typech řízení shodná. Výslech účastníka řízení tedy není primárně prostředkem pro sdělování rozhodujících skutečností a nemá nahrazovat konkrétní tvrzení účastníka řízení. Jedná se o důkazní prostředek, který lze využít zejména v případech, kdy zjištění skutkového stavu věci cestou provedení jiného typu důkazů není možné (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 7. 2024, č.j. 3 As 185/2023 - 48). O takovou situaci se však v projednávané věci nejednalo a stěžovatelka nebyla žádným způsobem dotčena na svých procesních právech.

[36] Stěžovatelka v kasační stížnosti v souvislosti s platbou za srpen 2020, jež měla být připsána na účet prvostupňového orgánu den po splatnosti, namítá, že před krajským soudem dostatečně doložila, že platby z jejího účtu včas odešly, ale problém vznikl na straně poskytovatele peněžních služeb příjemce.

[37] K tomu Nejvyšší správní soud uvádí, že ze shora citovaného § 19 odst. 2 písm. a) zákona o pojistném vyplývá, že za den platby pojistného se považuje v případě placení na účet příslušné okresní správy sociálního zabezpečení vedený u poskytovatele platebních služeb den, kdy dojde k připsání pojistného na účet poskytovatele platebních služeb příslušné okresní správy sociálního zabezpečení. Pokud tedy byla platba za měsíc srpen připsána na účet prvostupňového orgánu teprve dne 22. 9. 2020, vskutku se dle shora citované zákonné úpravy jednalo o opožděnou platbu, neboť období splatnosti pojistného za měsíc srpen 2020 bylo od 1. 9. 2020 do 21. 9. 2020. Aby stěžovatelka splnila zákonnou podmínku pro prominutí pojistného, musela by provést **včasnou** platbu za měsíc srpen 2020. To stěžovatelka zjevně neučinila. Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s krajským soudem, že stěžovatelka (jako plátce pojistného) si měla své platby nastavit tak, aby splnila podmínky dle § 19 odst. 2 písm. a) zákona o pojistném. Pokud tak neučinila, musí být připravena nést nepříznivé následky s tím spojené. Účelem zákona o prominutí pojistného je umožnit prominout pojistné právě jen plátcům se vzornou platební morálkou, nikoli plátcům liknavým, kteří z libovolného důvodu nezajistí, aby jejich platby byly připsány na účet sociální správy řádně.

[38] Pro úplnost lze dodat, že krajský soud také správně reagoval na stěžovatelčino tvrzení, že je uvedena zákonná úprava diskriminační (viz str. 4 napadeného rozsudku nebo shrnutí příslušné argumentace krajského soudu v odst. [6] shora). Jelikož stěžovatelka v kasační stížnosti neuvedla žádné argumenty, jimiž by vyvracela správnost závěrů krajského soudu, které zaujal k této otázce, a bylo by je možné považovat za kasační námítky, Nejvyšší správní soud se touto otázkou dále nezabýval.

[39] Vzhledem k tomu, že Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost nedůvodnou, zamítl ji za podmínek vyplývajících z § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s.

[40] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud na základě § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, proto jí právo na náhradu nákladů nenáleží. Toto právo by měla procesně úspěšná žalovaná, které však v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady nad rámec její úřední činnosti. Proto Nejvyšší správní soud rozhodl tak, že se žádnému z účastníků nepřiznává náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 5. září 2024

JUDr. Tomáš Rychlý
předseda senátu